

24.2.2020

Liikenne- ja viestintäministeriö

Viite: Lausuntopyyntö VN/1631/2019

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto taksisääntelyn toimivuutta koskevaan arviomuistioon

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää mahdollisuudesta lausua arviomuistiosta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistio taksisääntelyn toimivuudesta antaa hyvän kokonaiskuvan taksimatkustamisen laatuun ja taksimarkkinaan vaikuttavista osa-alueista. Arviomuistiossa on käytetty monipuolisesti ja kattavasti eri tutkimuksia taksialan turvallisuuden, saatavuuden, harmaan talouden, hinnoittelun, laadun ja välityskeskusten toiminnan nykytilasta. Myös arviomuistiossa esitetyt analyysit tutkimustuloksista ovat loogisia ja toimenpide-ehdotuksia on pohdittu monipuolisesti.

Liikennepalvelulain taksisääntelyn tavoitteena on ollut uusien digitaalisten palvelujen saaminen perinteisesti voimakkaasti säännellylle toimialalle. Lisäksi tahtotilana oli helpottaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille ja lisääntyneen tarjonnan ansiosta parantaa taksipalvelujen saatavuutta ja edullisuutta huomioiden kuluttajansuoja sekä palveluiden turvallisuus ja luotettavuus ja mm. harmaan talouden estäminen.

Kuten arviomuistiosta hyvin käy ilmi, tähän mennessä osa tavoitteista on toteutunut ja osan tavoitteiden saavuttaminen voi vaatia lisätoimenpiteitä. On tärkeää huomata, että taksisääntelyn muutoksessa on kyseessä merkittävä muutos ja voimaantulosta on vielä melko lyhyt aika, joten markkina ja palvelut ovat vielä kehitysvaiheessa. Markkinan ajantasainen tilanneseuranta on tässä vaiheessa erityisen tärkeää, samoin kuin tarvittavien korjaavien toimenpiteiden arviointi.

ITS Finland yhtyy arviomuistion näkemykseen siitä, että sääntelyn vapauttaminen näyttää tukeneen taksialaa digitalisaation mahdollisuuksiin tartumisessa ja uudenlaisia ratkaisuja hakevien pilottihankkeiden käynnistämisessä. ITS Finland kiinnittää huomioita arviomuistiossa esitettyyn lopputulemaan siitä, että kokonaisuutena eri kyselyihin vastanneiden näkemykset taksialasta ovat jopa yllättävänkin positiiviset, kun otetaan huomioon taksialaa ja uudistusta koskeva julkinen keskustelu ja uutisointi, joka on ollut varsin negatiivissävytteistä, kuten arviomuistiossakin on tunnistettu. Tätä taustaa vasten on positiivista, että taksipalvelujen laatumielikuva on kokonaisuutena säilynyt varsin hyvänä, kun selvä enemmistö kansalaisista on tyytyväisiä taksiliikenteen laatuun. Muistiossa kuvataan myös hyvin se, että useissa tapauksissa julkisuudessa näytetään sekoitetun Kela-kyhydeistä saatu palaute sekä markkinaehtoisista taksipalveluista saatu palaute.

24.2.2020

ITS Finland korostaa taksin merkitystä osana koko liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen laajempaa palveluistumista, sekä erityisesti palveluiden luotettavuuden merkitystä tässä kokonaisuudessa. Liikennepalvelulain uudistamisen keskiössä ovat olleet uudet liikkumispalvelut kokonaisuutena ja taksi on yksi tärkeä lenkki osana kokonaisuutta. Yleensä liikkumispalvelujen matkakaketjut koostuvat useista erillisistä matkoista ja asiakkaan kannalta kokonaisuus on yhtä luotettava kuin sen heikoin lenkki.

Liikkumispalvelut ovat suuressa roolissa sekä Suomen hallitusohjelmassa että EU:n Green Deal -ohjelmassa, jossa odotuksena on, että liikkumispalvelujen avulla voidaan päästä lähemmäksi erittäin kunnianhimoisia liikenteen päästötavoitteita. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että samalla kun liikkumispalvelujen piiriin pyritään saamaan uusia toimijoita ja asiakkaita innovatiivisten liiketoimintamallien ja teknologioiden avulla, tuo luotettavuus liikkumispalveluihin säilyy tai jopa paranee. Liikkumispalveluiden, ml. joukkoliikenne, pitää pystyä muodostamaan sellaisia asiakaslähtöisiä kokonaisuuksia, jotka houkuttavat kuluttajia siirtymään yksityisautoiluista palveluiden piiriin erityisesti kaupunkialueilla. Lisäksi on tärkeää, että myös erityisryhmille löytyy luotettavia liikkumisen palveluita.

Toimenpide-ehdotuksista

Palvelujen saatavuutta koskevan tilannekuvan osalta ITS Finland pitää tilannekuvaa käytettävissä olevan tietopohjan perusteella oikeansuuntaisena. Jatkossa olisi kuitenkin perusteltua pyrkiä nykyistä kattavampaa tiedonsaantiin ja sitä kautta tarkemman tilannekuvan muodostamiseen. Tässä yhtenä keinona voisi toimia arviomuistiossa esitetty taksirytysten ja välitysyhtiöiden nykyistä laajempi tiedonantovelvoite, jonka pitäisi olla mahdollista taksien digitaalisten tilaus- ja maksujärjestelmien ansiosta. Samoin olisi hyödyllistä saada nykyistä tarkempaa tilannekuvaa siitä, millaisia palveluita ja mille alueille syntyy sekä yksityiskohtaisempaa tietoa hintojen kehittämisestä.

Taksipalvelujen turvallisuuteen sekä yleisesti valvontaan liittyen, ITS Finland kiinnittää huomiota valvovien viranomaisten riittävään resursointiin ja valvontatapojen kehittämiseen keinona, ennemmin kuin sääntelyn lisäämiseen. Myös arviomuistiossa esitetty hankintaprosessien ja markkinavuoropuhelun kehittäminen Sote- ja Kela-kyytejä kilpailuttavien julkisten hankintayksikköjen taholta sekä parhaiden käytäntöjen jakaminen on kannatettavaa.

Palveluiden luotettavuuteen liittyy oleellisesti taksamittarisääntely, jonka uudistamisen yhtenä ajatuksena on ollut madaltaa markkinoille tulon kynnystä ja mahdollistaa myös sovelluspohjaisten ratkaisujen käyttö. Tavoite teknologiariippumattomuudesta ja uusien innovatiivisten mobiilipalvelujen saamisesta kuluttajien ulottuville on kannatettava, mutta samalla on varmistettava, että säilytetään liikkumispalvelujen luotettavuus sekä toimijoiden ja yhteiskunnan että erityisesti kuluttajan näkökulmasta. Arviomuistiossa nykyiset haasteet on hyvin tunnistettu ja mahdollisia toimenpiteitä on arvioitu varsin monipuolisesti. ITS Finland kannustaa selvittämään ratkaisuja, joissa sekä sovelluksia että taksamittareita voidaan käyttää tiedon keruussa ja tietojen toimittamisessa viranomaisille.

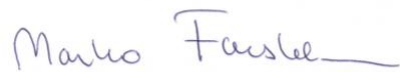
Markkinailmapiiirin kannalta on tärkeää, että sääntely kohtelee reilusti ja tasapuolisesti kaikkia, niin uusia kuin vanhojakin toimijoita. Luotettavuuden ja vastuullisuuden on oltava toimijoille kilpailuetu, ei kilpailuhaitta. On myös tärkeää huomata, kuten arviomuistiossa todetaan, että taksitoimialaan soveltuu kaikkia toimialoja koskevaa yleissääntelyä ja osin ongelmat tulisi ratkaista tämän kaikkia toimialoja koskevan kehittämisen kautta.

24.2.2020

Arviomuistion perusteella näyttää myös siltä, että välityskeskusten aseman ja mahdollisen niihin kohdistetun sääntelyn tarkempi arviointi on tarpeen, jotta varmistetaan uusien yrittäjien tasapuolinen kohtelu.

Lopuksi ITS Finland kiinnittää huomioita siihen, että parhaillaan on liikennealalla käynnissä useita pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia. Erityisesti tulee varmistaa, että liikenteen palveluistuminen ja digitaaliset ratkaisut ovat mukana, kun laaditaan fossiilittoman liikenteen tiekarttaa sekä ensimmäistä valtakunnallista 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelmaa.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja
ITS Finland ry